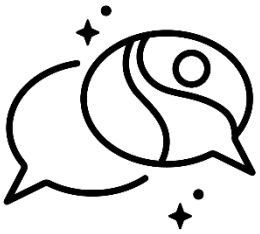
Temat: Fairtrade – Sprawiedliwy Handel i życie rolników/czek z krajów globalnego Południa

Przedmiot: Godzina wychowawcza lub Wiedza o Społeczeństwie

Klasa: IV–VIII

Cele główne

Uczeń i uczennica:

- rozumieją ideę Sprawiedliwego Handlu;
- rozpoznają produkty pochodzące z krajów globalnego Południa;
- analizują wpływ decyzji konsumenckich na życie społeczności rolniczych w krajach globalnego Południa.

Cele szczegółowe

Uczeń i uczennica:

- wyjaśniają pojęcia „globalna Północ" i „globalne Południe".
- znają zasady systemu certyfikacji Fairtrade.

Potrzebne materiały: prezentacja, rzutnik lub tablica multimedialna oraz komputer do wyświetlenia prezentacji.

Czas trwania: 45 minut

Forma: zajęcia interaktywne, praca w grupach, dyskusja

Wstęp

Wyświetl prezentację. Wytłumacz uczniom i uczennicom, że dzisiaj porozmawiacie o Sprawiedliwym Handlu i życiu rolników z krajów globalnego Południa.

Spójrzcie na **slajd nr 2**. Czy zgadzacie się z umieszczonym cytatem? Jak go rozumiecie?

> *„Zanim skończysz jeść rano śniadanie, staniesz się zależny od ponad połowy świata" – dr Martin Luther King*

Przejdź do **slajdu nr 3**, który przedstawia, co jedzono w Polsce na śniadanie 125 lat temu, a co jemy obecnie. Przedyskutujcie widoczne zmiany. Zapytaj klasę o przyczyny tych zmian. Jak wyglądają ich śniadania?

Zadanie 1. Produkty z krajów globalnego Południa

Zapytaj uczniów i uczennice, czy wiedzą, czym są kraje globalnego Południa.

Wyświetl **slajd nr 4**. Porozmawiajcie o tym, jak wiele produktów codziennego użytku pochodzi z krajów globalnego Południa. Sprawdź, czy uczniowie wiedzą, skąd pochodzi kawa lub herbata. Zapytaj, czy widzieli kiedyś na własne oczy pole bawełny lub bananowca.

Przejdź do **slajdu nr 5**, który wyjaśnia znaczenie pojęć globalna Północ i globalne Południe. Możesz zapytać, co uczniowie i uczennice myślą o takim podziale.

Jak **nie mówić** o krajach globalnego Południa?

W Europie w przeszłości, posługiwaliśmy się określeniami **Stary Świat** (Europa) i **Nowy Świat** (kolonie).

W czasach zimnej wojny powszechne były określenia **Pierwszy Świat** – kraje kapitalistyczne, **Drugi Świat** – kraje komunistyczne i **Trzeci Świat**, czyli reszta krajów (utożsamianych z peryferiami i brakiem rozwoju). Wciąż można się spotkać z określeniem Trzeci Świat, jednak jest to podział przestarzały i zupełnie nie oddający dzisiejszej sytuacji globalnej oraz hierarchizujący (a tym samym wskazujący, że jedne państwa są bardziej wartościowe niż inne).

Innym archaicznym, ale wciąż często używanym określeniem jest podział na **kraje rozwinięte** i **rozwijające się**. Podział ten jest problematyczny nie tylko z powodu negatywnego nacechowania określenia krajów jako te „rozwijające" się w opozycji do tych, które „już się rozwinęły". Podłożem dla tego podziału jest założenie istnienia chronologicznego, stopniowalnego i uniwersalnego procesu, w którym kolejne szczeble są bardziej rozwinięte i przez to lepsze od poprzednich, a celem wszystkich społeczeństw jest upodobnienie się do tych „rozwiniętych", czyli zachodnich.

Aby uniknąć powyższych określeń, w 1980 r. Willy Brandt zaproponował terminy **globalnej Północy i Południa**. Podział ten jest obecnie powszechnie używany w edukacji globalnej. Warto pamiętać, że również ten podział nie jest doskonały. Każdy podział świata na dwie części jest umowny, generalizujący i niejednoznaczny. Najlepiej posługiwać się nazwami konkretnych państwa lub regionów, np. Afryka lub Ghana.

(Źródło: POMOCNIK PAH. WYJAŚNIANIE POJĘĆ EDUKACJI GLOBALNEJ, dostęp: https://www.pah.org.pl/wp-content/uploads/2024/05/Pomocnik-PAH-Pojecia-edukacji-globalnej.pdf)

Zadanie 2. Dobra praca – czyli jaka?

Przejdź do **slajdów 6 i 7**. Zastanówcie się, co sprawia, że praca jest „dobra". Zapytaj, co wpływa na to, że dana praca jest uważana za dobrą.

Możecie wypisać wymienione czynniki na tablicy lub wykorzystać metodę bardziej aktywną:

1. Stańcie w kole, weźcie ze sobą piłkę sportową lub miękki przedmiot do rzucania.
2. Waszym zadaniem jest wymienianie, co jest ważne w dobrej pracy. Osoba z piłką wymienia jedną cechę i rzuca piłkę do następnej osoby, która podaje kolejny czynnik.
3. Osoba, która nie potrafi wymienić cechy przez 3 sekundy lub powtórzy tę samą cechę kuca lub odchodzi na bok i nie bierze dalej udziału w grze.
4. Kontynuujcie, aż skończą się pomysły.

Następnie przeczytajcie krótkie historie rolników z krajów globalnego Południa, znajdujące się na **slajdach 8-13.** Zastanówcie się, jak Fairtrade wpłynęło na ich życie. Każda historia przedstawiona jest w wariancie uprawy standardowej oraz uprawy na warunkach Fairtrade. Poleć uczniom i uczennicom, by notowali w trakcie czytania, czym różnią się te historie.

W kolejnym kroku omówcie stworzoną przez Was listę zmian, a następnie porównajcie ją ze zmianami wprowadzonymi przez Fairtrade, które znajdują się na **slajdzie nr 14**. Czy udało Wam się wymienić wszystkie zmiany? Czy na Waszej liście znajduje się coś jeszcze? Na **slajdzie nr 15** możecie przeczytać podsumowanie, czym charakteryzuje się Sprawiedliwy Handel. Jeśli masz możliwość, wyświetl krótki film umieszczony na platformie Youtube, tłumaczący, co to jest Fairtrade (link znajduje się w prezentacji).

Na zakończenie zajęć przejdź do **slajdu nr 16**. Daj uczniom i uczennicom chwilę na zastanowienie się nad tym, jak dokończyliby podane zdania. Możesz przeprowadzić to zadanie jako refleksję indywidualną lub poprosić ich o podzielenie się swoimi przemyśleniami.